

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552. *

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Kje je izdajstvo?

»Jaz samo obžalujem tiste bivše naprednjake, ki so leta 1920 prestopili v Samostojno kmetijsko stranko. Tedaj so slovesno prisegali, da bodo vedno naši zvesti zavezniki proti klerikalstvu in da se bodo vedno borili proti njim.«

Ta vzdih dr. Žerjave čitamo v zadnji »Domovini«. Ne rečemo, da ne bi prišel dr. Žerjavo ta vzdih z ozirom na splošno nerazpoloženje vse Slovenije proti SDS iz srca, pač pa trdimo, da je vseskozi neresničen. Naj nam pove g. dr. Žerjav samo enega pristaša SKS, ki mu je slovesno prisegel, da bo vedno njegov zaveznik proti klerikalstvu, pa bomo verjeli njegovim besedam. Toda tega ne doživimo, ker je to absolutno nemogoče. Trditve dr. Žerjave pa je nezmisljena še v drugem oziru. Leta 1920 je imela SKS 8 poslancev, SDS pa samo 3. Že iz tega razmerja se jasno vidi vsa depasiranost Žerjavove trditve.

Še jasnejše pa govori proti Žerjavovi trditvi zgodovina SDS in njenih voditeljev. Ne bomo govorili o dogodkih pred vojno, pa čeprav bi bila že z njimi docela ovržena Žerjavova trditve, temveč omejitimo se le na povojno zgodovino. In ta zgodovina dokazuje na vsaki strani, da se je SDS v vsakem pogledu izneverila napredni misli, da je na vsaki strani izdala svoj program in da so jo zato vsi zapustili.

Bil je g. Pucelj podpredsednik JDS, kar je verjel besedam mladincov, da se bodo borili za kmeta. Le prekmalu pa je moral spoznati, da imajo mladinci vse druge skrbi in zato zapustil mladinsko stranko.

Vsled enakega razočaranja so zapustili delavci mladinsko stranko in ustanovili NSS. Iz istega vzroka je zapustil g. Jelačin mladinsko stranko. Pa tudi vsi ti izstopi niso izpametovali mladinskih gospodov in brezobzirno so nadaljevali s svojimi znanimi metodami, da so se tudi vsi bivši pristaši narodno napredne stranke z dr. Ravničarjem na čelu z gnusom obrnili od njih.

Toda v posesti politične moči se mladinci za vse te izstopne niso zmenili, temveč krepko nadaljevali s svojimi metodami in padali od stopnje do stopnje. Kričali so o naprednosti in razganjali občinske zastope. Kričali so o gospodarstvu ter uničevali zavod za zavodom. Kričali o nacionalizmu ter izročali industrijo za industrijo tujcem. Klicali k napredni fronti ter z besedolomstvom onemoglo čili vsako tako fronto. Kričali o kulturi ter se borili proti Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Kričali o vsemožnem, toda vedno poznali samo svojo partijo in sebe.

In tako se je zgodilo, da je postala SDS najbolj osovražena stranka v Sloveniji in da je v prvi vrsti vsled tega napredovala SLS. Njena stvar ni SLS tako zelo dvignila ko grehi SDS in nihče ni tako zelo kompromitiral napredne misli ko SDS. Za večno bi bila ubita vsaka agitacija za napredno misel, če ne bi pravi naprednjaki s svojim odločnim bojem proti SDS in njenim metodam rešili čast napredne misli. Samo kadar je hotel ubijati napredno misel, je mogel še ostati zaveznik SDS, tako diskreditirana je bila SDS.

Zlasti pa z ozirom na boj slovenskega naroda za svoje pravice. Čisto v službo njih interesov se je postavila SDS in to v momentu, ko je propadalo vse slovensko gospodarstvo. Vsak Slovenec je tedaj spoznal, da gre za biti in ne biti slovenskega naroda, da gre za njegov obstoj.

In zato se je vse združilo v boj proti SDS, kajti vsakdo se je zavedal, da pomeni zaveznitvo s SDS izdajstvo slovenskega naroda.

Vprašanje dr. Nikića se še ni razpravljalo v vladi.

Bled, 21. avgusta. Včeraj popoldne od 5. do 8. je bil ministrski predsednik Uzunović v avdienci pri kralju. Po avdienci je izjavil novinarjem:

»Že prvič, ko smo se videli, sem Vam, gospodje novinarji, rekel, da sem prišel poročati kralju o rednih državnih poslih. Kolikor sem imel kako posebno nalogo, je obstajala ta v tem, da sem kralju podal poročilo o svojem potovanju po Južni Srbiji in o potrebi zgraditve železnice v enih krajih. Ker že dalje časa nisem kralju poročal, je bilo potrebno, da to pot ostanem en dan ali dva več tu. Imel sem čast, da sem bi sprejel pri kralju v skupnih avdiencah, enkrat z zunanjim ministrom dr. Ninčičem, drugič pa z notranjim ministrom Maksimovičem. V teku teh avdienc se je poročalo in govorilo o posameznih vprašanjih zunanje in notranje politike, zlasti o vseh aktualnih vprašanjih.

Dr. Ninčič in Maksimović sta Vam gotovo že povedala, o čem sta onadva poročala. Jaz bi Vam mogel dostaviti še to, da pri teh avdiencah ni bilo nobenega govora o kakšnem političnem vprašanju, ki bi bilo v zvezi s skupščino HSS v Zagrebu. Te dni se naša javnost bavi posebno z enim vprašanjem. (Tu je g. Uzunović očividno mislil na vprašanje dr. Nikića.)

To je povsem razumljivo, kajti ako se in kadar se pojavi kako tako vprašanje, potem se to razpravlja najprej v vladi med strankami, ki v njej sodelujejo. Se le ko je vprašanje tam obravnavano, tedaj si šele vlada ustvari svoje naziranje ter stopi s primernimi predlogi pred pristojni forum, da tam dobi sankcijo za

nadaljnji postopek. To je edina pravilna in parlamentarna pot. In pred te forume ni prišlo nobeno niti politično niti osebno vprašanje, ki bi potrebovalo svoje rešitve.

Res je, tudi novine so forum za izražanje in postavljanje takih vprašanj. Tak vprašanja izzivajo potem diskusije, izjave, intervjuje posameznikov, ter resolucije in komunique klubov in strankarskih organizacij.

Kakor pa vidite, gospodje novinarji, v tem pravcu ne boste imeli bogve kaj poročati svojim uredništvom, razen da jih obvestite, da mi tudi še sedaj smatramo našo splošno politično situacijo in naše odnose v vladi in med vladnimi strankami za normalne. Mi imamo sedaj pač dolžnost, da vztrajamo pri začetnem delu in da delamo z vsemi močmi na rešitvi znanih važnih vprašanj, ki tvorijo program vladnega dela tako za čas skupščinskih počitnic kot za čas skupščinskega delovanja. Za skupščino moramo sedaj pripraviti gradivo in zakonske načrte.

Ne vem, če je potreben moj pristanek za akcijo Radićevega kluba, da se dr. Nikić postavi pred anketni odbor. Odkar je postavljen anketni odbor, mi je znano, da je bilo vloženih že precej interpelacij od raznih klubov in proti raznim političnim osebnostim. Teda nobenkrat se ni za tako akcijo zahtevalo pristanek predsednika vlade.

Predsednik vlade Uzunović odpotuje danes zjutraj ob 7. v Zagreb, kamor pride opoldne. V Zagrebu ostane do večera, zvečer pa se z brzim vlakom odpelje v Beograd.

kaker so zatrjevali. Iz te statistike se bo videlo, da so bile izjave Davidovića le baharija.

BODRERO NA BLEDU.

Bled, 21. avgusta. Včeraj po skupni avdienci Uzunovića in Maksimovića je bil zunanji minister dr. Ninčič v daljši avdienci pri kralju. Pri tej priliki je dr. Ninčič poročal kralju o naši zunanji situaciji zlasti v vprašanju Grčije in Bolgarije in o predhodnih delih za septemberski sestanek Zveze narodov v Ženevi.

Včeraj je dr. Ninčiča popoldne in po dne in popoldne posetil italijaski poslanik Bodrero, ki se z vsem uradništvom beogradskega poslanštva že delje časa nahaja na Bledu.

BOLGARSKA ZAVLAČUJE ODGOVOR.

Beograd, 21. avgusta. Po poročilih iz zunanjega ministrstva se odgovor Bolgarske na našo noto ne more pričakovati pred prihodnjim tednom. Bolgarska vlada dožda našemu poslaniku v Sofiji še ni ničesar izjavila glede kolektivnega koraka balkanskih držav. V diplomatskih krogih so naziranja, da namerava bolgarska vlada vsaki državi odgovoriti s posebno noto.

PRIPRAVE ZA ZASEDANJE SKUPŠČINE.

Beograd, 21. avg. V predsedstvu narodne skupščine pripravljajo gradivo za prvo sejo skupščine, ki se bo vršila v začetku meseca septembra. Delajo med drugim tudi na urejanju vprašanj in interpelacij, ki so naslovljene na ministra za notranje in na ministra za zunanje zadeve, večina pa na ministra za notranje zadeve. Tudi se pripravljajo poročila posameznih skupščinskih odborov, ki so končali svoje delo.

Palača čekovnega zavoda se zgradi.

Beograd, 21. avg. Poštni minister dr. Šuperina je izdal nalog da se prične graditi palača poštne čekovnega zavoda v Ljubljani. Z graditvijo se ima pričeti v najkrajšem času. Da je vendar enkrat ta zadeva ugodno rešena, je zasluga ministra Pucija, ki je poskušal, da ni bilo v vladi nobenega nasprotstva proti rešitvi poštne ministra. Ne nazadnje pa je to zasluga tudi naših gospodarskih krogov in zlasti sedanjega zborničnega predsednika, ki so opetovano v tej stvari intervenirali.

RADIĆEV SHOD V BOS. BRODU.

Zagreb, 21. avg. V Bos. Brodu je imel Stefan Radić shod, na katerem je bilo okrog 3000 ljudi. Stefan Radić se je v svojem govoru najprej bavil z življenjskimi razmerami ter v nadaljnjih izjavah rekel, da imamo svojo državo, ki še ni popolna, da imamo meje, ki jih moramo vsi braniti, da imamo kralja, ki ga vsi spoštujemo. Nimamo pa še reda in ne pravice, ker je v državi gospoda, ki države ne more urediti. Nisem proti gospodi, temveč sem le proti lopovom.

Glede občinskih volitev pravi, da so radikali pri njih pridobili kakih 50 do 100 tisoč kroglic več, toda oni jih niso kradli kakor Pribečević. Dalje se bavi z ustavo in pravi, da je v ustavi nekaj, kar ni prav: da je namreč vse v Beogradu, da morajo invalidi svoje prošnje pošiljati v Beograd in da je bilo pri zadnjih povodnih treba vse zahtevati iz Beograda.

Omenja zadevo ministra dr. Nikića, o katerem pravi, da ni ne radikal ne radićevac.

Radićevci so sklenili in radikali so odobrili, da naj bo Bosna oporišče sporazuma. Še letos mora biti vse urejeno. Kdor ne bo za nič, ga zaženemo ven.

Če stvar ne bo šla, bomo šli pa mi v opozicijo.

ALBANSKI NAROD SE UPIRA PROTI ITALIJANSKEMU JEROBSTVU.

Beograd, 21. avg. Zadnje dni se mnogo govori o neredih in o revoluciji v Albaniji. Te neredi je izval današnji režim, ki daje Italiji vse mogoče ugodnosti. V Albaniji vlada zato velika nezadovoljnost. Naše zunanje ministrstvo nima nobenih poročil. Izgleda, da so se te vesti razširile zaradi nekaterih spopadov manjšega obsega. Iz Peć je dospela brzojavka, ki pravi, da so vesti o revoluciji netočne. Pojavili pa so se upori krajevnega značaja in nezadovoljstvo je vedno večje.

CALLES ODBIJA VSAKO POSVETO. VANJE.

London, 21. avgusta. Na vlogo škofov je odgovoril predsednik republike Calles, da on ne more spreminjati cerkvenih zakonov, ker so ti zakoni dobili ustavno sankcijo. On kot predsednik republike pa je dolžan čuvati ustavo.

Zastopniki južno-ameriških držav so ponudili posvetovanje med cerkvijo in državo. Predsednik Calles pa je to odklonil z izjavo, da je borba med cerkvijo in državo notranja zadeva Mehike, v katero se druge države nimajo pravice vmešavati.

KRVAV SPOPAD V MEHIKI.

Po burni debati v parlamentu je prišlo pred poslopjem do spopadov in do pretepa. Neki poslanec je začel streljati. Neki polkovnik je bil na mestu ubit, dve drugi osebi pa sta bili smrtno ranjeni. Ranjenih je bilo tudi mnogo ljudi izmed občinstva, ki je bilo navzoče.

Širite „Nar. Dnevnik“.

Kdo čaka na plen?

OZADJE HRVATSKEGA BOJA ZA PREKMURJE.

Čisto nepričakovano in popolnoma brez vsake stvarne potrebe so postavili Hrvati na dnevni red vprašanje Prekmurja. Oni zahtevajo odepitev Prekmurja od Slovenije, zahtevajo njegovo pravno izločitev iz mariborske oblasti in zahtevajo končno upravno združitve Prekmurja skupno z Medmurjem v posebni oblasti, ki naj bi imela svoj sedež v Varaždinu.

Prazni argumenti.

Svojo zahtevo opirajo Hrvati na dva momenta, na jezikovno skupnost s Hrvati in pa na dosedanje slabo upravo Prekmurja. Oboje naj bi dokazal javnosti znani dalmatinski častnik g. Joe Matošić.

Gospodu Matošiću pa se njegovo dokazovanje ni posrečilo, ne v jezikovnem, še manj pa v upravnem oziru. Kolikor je nam znano, ni bil nikdar jezikoslovec in tudi ni kompetenten soditi o jezikovnih razlikah ali o jezikovnih sporih. A recimo, da je kljub vsem stvarnim ugovorom vendarle kompetenten — kaj je on »dokazal«? Samo to, da govore Prekmurci starohrvatsko narečje, ali narečje, ki je starohrvatsko zelo podobno! Ker pa Prekmurci žalibog še nimajo toliko svojih šolanih in v upravni in sodni stroki izobraženih domačinov, da bi mogli vsa ta mesta v državni upravi (v najširšem pomenu besede) zasesti domačini, je pač vseeno, če vodijo vsaj začasno upravo v Prekmurju Slovenci ali pa Hrvati, kajti tudi med zagrebško gospodo bo jako malo ljudi, ki bi znali in razumeli starohrvatski jezik, tako da ne bo treba prevajati samo slovenskih uradnih spisov v prekmurško narečje, ampak bodo morali prevajati tudi novohrvatske uradne akte v »starohrvatsko«. Domače prebivalstvo v Prekmurju se bo pa končno jako malo brigalo za to, če se prevaja eno ali drugo, ker oboje prevajanje je hitrosti uprave enako kvarno.

Glede uprave same nikakor nečemo trditi, da bi bili vsi slovenski uradniki v Prekmurju baš najboljši upravniki. Priznamo, da so mnogo grešili, vsaj nekateri, ker je tako zahtevala strankarska zagrozenost v Sloveniji, ki ni zahtevala za Prekmurje toliko dobre uprave ampak je prepogosto forsirala našo strankarsko agitacijo, o kateri Prekmurci niti pojma nimajo. Dovoljeno pa naj nam bo vprašanje, ali je hrvatska uprava kot taka boljša od slovenske? Praksa govori vsaj za enkrat še za slovenijo. S čisto upravnega stališča morebiti res ne bi bilo napačno, če bi imelo Prekmurje svojo upravno središče kje bolj v bližini, kakor je Maribor, toda koliko pa ima Prebivalstvo posla z velikim županom? Mi smo prepričani, da živi v ljubljanski in mariborski oblasti jako mnogo ljudi, ki sploh ne vedo, če živi v Ljubljani ali pa v Mariboru kakšen veliki župan, še manj pa vedo, kako da se piše! Zakaj? Zato, ker je za kmečkega človeka najvažnejša upravna inštanca domači župan, ali v skrajnem slučaju pa okrajni glavar, pa niti tega mnogo ljudi niti ne pozna! Kaj naj torej ljudje počno z velikim županom?

Strogo upravni oziri torej ne govore za nikako izpremembo uprave v Prekmurju, ker se dajo vse remedure, ki so morebiti potrebne, brez vsega izvršiti že v dosedanjem upravnem okviru. Ravno tako otročji pa je, kakor smo videli, tudi jezikovni moment.

Narodnostni boj naj zakrije kupčije.

In vendar naenkrat taka borba za Prekmurje! Odkod torej to?

Ljudje, ki so živel dolgo pod Avstrijo in jako dobro poznajo bivše avstrijske upravne metode, vedo povedati, da je v Avstriji divjal najhujši narodnostni ali pa kulturni boj vselej takrat, kadar je šlo za — denar. Naj navedemo le en primer! Eno najbogatejših železniških podjetij v Avstriji je bila »severna železnica« (Nordbahn) in na Dunaju je bila znana rečenica: »reich wie ein Nordbahnaktionär«, bogat kot akcionar severne železnice. Lepega dne pa je postalo aktualno vprašanje podržavljenja te železnice. To vprašanje se je vleklo kot kurja čreva, iz dobro premišljenega razloga. Severna železnica je namreč svoj material silno izrabljevala, tako da se je nenadoma pojavilo poleg vprašanja podržavljenja tudi vprašanje obnove celotnega voznega materiala, kar bi bilo stalo silne milijone. Zato so pametni ljudje, kot so židje vedno, če gre za de-

nar, sklenili, da bodo podržavljenje forsirali z vso silo, dokler je bila letna renta akcijonarjev vsled skrajnega izrabljanja materiala silno visoka, da bi na ta način dosegli visoko odkupno ceno. Da pa ne bi ljudje imeli priložnosti v javnosti kazati preveč na razbite lokomotive in na razmajano progo, kar bi bilo vsekako na odkupno ceno silno vplivalo, so ti tihi šli in zanetili s pomočjo svojih parlamentarnih in časniških eksponentov v javnosti gorostasen narodnostni boj! Nemci in Čehi so se prerekali in ruvali, da so kar cunje letele, v najhujšem narodnostnem boju pa je bil gladko sprejet v parlamentu zakonski predlog za podržavljenje na podlagi silno visoke letne rente, ki niti zdaleka ni odgovarjala pravi, z ozirom na polomljeni material mnogo nižji vrednosti železnice. Slabost materiala je bila z narodnostnim bojem tako zakrita, da je nihče ni videl! Pravijo, da je tudi cesarski dvor imel nekaj dobička, ker je tudi v cesarjevi blagajni bilo precej akcij severne železnice!

Zakaj to tako obširno pripovedujemo? Zato, ker je danes vprašanje Prekmurja v istem štadiju kakor nekdanje vprašanje podržavljenja severne železnice in velike nameravane denarne transakcije naj spretnejo zakrije zopet — »narodnostni« boj!

Prekmurci so veliki reveži, jako bogati pa so bili in so še madžarski grofje, katerih last je skoraj celo Prekmurje. Vsa ta

grofovska posestva

reprezentirajo vrednost nekaj sto zlatih milijonov! In sedaj nastane vprašanje: Čegavi naj bodo ti milijoni?

Mi žalibog predobro vemo, kako se izvršuje izven Slovenije agrarna reforma. Ni je večje sleparije na svetu kakor je izrek, da naj bo zemlja last tistega, ki dela, toda le, če jo dobro plača. Pri agrarni reformi se pa kupčija ne izvršuje tako, kakor drugod, namreč naravnost med kupcem in prodajalcem, ampak tu je potreben še neki tretji in to je tisti, ki zna s pomočjo agrarne reforme dobiti zemljo na debelo v svojo last po sramotno nizki ceni, da jo more potem na drobno prodajati ubogim kmetom za cderuški dobiček.

Ta dobiček gre navadno v velikanske milijone. Tako je n. pr. pri parcelaciji Esterhazyjevega veleposestva v Prekmurju zaslužil samo en madžarski odvetnik okoli 5 milijonov dinarjev in ves ta denar je šel na Madžarsko. Sedaj je na vrsti veleposestvo grofice Zichy in madžarski ponudnik bi zopet hotel zaslužiti enako vsoto. Ker pa je tu nastopil posl. Klekl, so ustanovili madžarski odvetniki novo stranko in tako smo pred kratkim doživeli senzacijo nove prekmurske stranke, s katero so nato naši esdeesariji seveda sklenili takoj sporazum. Tako je ozadje prekmurske politike.

Teh milijonov, ki se dajo zaslužiti ali pravilneje zapleniti v Prekmurju, pa se niso polakomnili samo Madžari, temveč tudi razni »bratje« iz Hrvatske. In odtod vse najnovejše hrvatsko zanimanje za Prekmurje, zato najnovejša akcija za priklopitev Prekmurja k Medmurju.

Če bi bila vsa zemlja v Prekmurju razdeljena tako kot je v ostali Sloveniji, tudi najbolj umazan cucek ne bi kihnil za Prekmurje in Hrvati bi se za Prekmurje toliko menili kot so se prej, ko je bilo še pod madžarsko upravo. Takrat namreč to ni imelo smisla, ker so bili omejeni gospodarji nad Prekmurjem madžarski vlastelini, katerim se v glavo ni padlo, da bi svojo zemljo prodajali ali pa da bi priznali kakšno »agrarno reformo«. Danes pa je vlastelinstvo brez moči, agrarna reforma je tukaj, in z agrarno reformo vred so prileteli tudi že znani jastrebi nad bogato prekmursko zemljo. In tudi takrat, ko bo agrarna reforma v Prekmurju enkrat izpeljana in ko bodo jastrebi požrli debele milijone, ki jih bodo plačevali Prekmurci za kosček zemlje, tudi takrat se ne bo živ krst več zanimal za to, ali so Prekmurci Slovenci ali Hrvatje! Kaj to jastrebe briga!

Da pa se »agrarna reforma« pravilno izvede v smislu jastrebov, za katere poštena slovenska uprava nima prav nobenega smisla, ker so Slovenci vedni bili in bodo odločni antisemisti, je treba ustanoviti novo »oblast«, kjer bodo odločevali prijatelji in znanci jastrebov.

Zato je potrebna nova oblast v Varaždinu in za prav nič drugega.

S tem pa je pokazana tudi pot, po kateri slovenska uprava lahko reši Prekmurje za Slovenijo kar čez noč. Mariborski agrarni urad naj proda pod firmo agrarne reforme jastrebom vlastelinsko ozemlje po 100 kron za hektar, prekmurske kmete naj pa prisili, da jo bodo morali odkupovati po 1000 dinarjev za kvadratni meter. Kakor hitro bo to opravljeno, bo prenehal vsak »hrvatski« interes za Prekmurje. Jastrebi bodo siti, strankarska blagajna bo polna, prekmurski kmet pa naj gre ali v nebese ali pa k vragu, kamor ga bolj vleče.

Tudi oderuhi so na delu.

Naj pa Hrvatje še tako napadajo slovensko upravo v Prekmurju, vendar Prekmurci polagoma spoznavajo, da ta uprava vendar čuti za nje in da skrbi za nje vse drugače ko pa sosedna Hrvatska.

Tako so Slovenci ustanovili v Prekmurju celo vrsto posojilnic in s tem osvobodili prekmurskega kmeta od oderuhov, ki so bili v Prekmurju, kakor povsod na Madžarskem zelo številni. Ti oderuhi so seveda sedaj ob svoji masten zaslužek in obenem glavni agitatorji za odepitev Prekmurja od Slovenije. Ni tal v Sloveniji za kmetijske oderuhe in to je tudi eden glavnih vzrokov za najnovejšo akcijo proti slovenskemu Prekmurju.

Ne samo iz narodnih in slovenskih, temveč tudi iz socialnih vzrokov morajo zato Slovenci braniti slovensko Prekmurje, ker samo tako ne bo postalo Prekmurje plen madžarskih prekupčevalcev in krivičnih ter nekrivičnih židovskih oderuhov.

Ne vemo, če so vse te stvari zagrebškim listom, ki so začeli to vseskozi nelepno akcijo za odepitev Prekmurja od Slovenije znane. Če jim te stvari niso znane, potem je to dokaz naravnost neverjetne površnosti, s kakršno so se hrvatski listi lotili tako resne in važne stvari. Če pa jim je ozadje vse akcije znano, potem pa ni mogoče njihovega nastopa dovolj krepko obsoditi.

Pričakujemo pa sedaj z vso gotovostjo, da se časopisje HSS ne bo več udeleževalo te akcije, temveč v skladu s svojim seljačkim programom branilo prekmurskega kmeta pred brezvestnimi izkoriščevalci. Ni menda treba še posebej naglašati, da je v nasprotnem slučaju HSS med Slovenci odigrala.

Politične vesti.

— **Demokratski uspehi v Šumadiji.** Splošno se smatra, da je najbolj verno zrcalo mišljenja srbskega naroda Šumadija. Tu pa so bili doseženi sledeči volilni rezultati. V kačerskem okraju so dobili radikali 8, demokrati 8 in zemljoradniki 1 občin; v takovskem okraju: radikali 8, demokrati 6 in zemljoradniki 2 občini; v upeniškem okraju: radikali 10, demokrati 8, zemljoradniki 1 in republikanci 1 občini; v ljubičkem okraju radikali 9, demokrati 8 občin; v kragujevačkem okraju: radikali 19, demokrati 4 in 8 občin so dobile druge stranke; v gruzanškem: radikali 21, demokrati 12; v jeseniškem: radikali 19, demokrati 5 in zemljoradniki 4. Skupno torej v vsej Šumadiji: radikali 94, demokrati 51, zemljoradniki 8 in drugi 4. Slučen rezultat je bil skoraj v vseh srbskih okrajih. Zato pa so zmagali radikali v vseh okrajih, kjer žive Albanci in muslimani. Tu so dobili demokrati samo mesta (Bitolj, Veles), ker le v mestih je učinkovala kontrola javnosti. Na deželi pa je policijski aparat brezhibno deloval in tako je bilo mogoče, da so dobili radikali v skupinski oblasti 132 občin, demokrati 7, v bregalniki oblasti radikali 39, demokrati nobene, v bitolski: radikali 132, demokrati 10 itd. — Ni čuda, če so radikali po taki »zmagici« nervozni in če je postalo stališče vlade trdno.

— **O delu Hipotekarne banke in Narodne banke** je dal na seji HSK minister dr. Krajač nad vse interesantne podatke. Tako je izjavil dr. Krajač, da je dala Hipotekarna banka od svojih kreditov v znesku 800 milijonov, celih 700 milijonov Beogradu, za ostalo Srbijo, da o prečasnih krajih sploh ne govorim, nima skoraj nobenega denarja. Narodna banka je dala kredit v znesku 1232 milijonov 82. Beogradčanom. V neki denarni zavod, o katerem se je slišalo, da slabo stoji, je poslala Narodna banka komisijo, ki je dognala, da je zavod siguran. Drugi dan je zavod skrahal za 20 milijoni deficita.

— **Seja Hrv. Selj. kluba** je bila v četrtak zvečer zaključena. S seje ni bil izdan noben komunique. Tudi Radić ni podal političnega poročila, kakor je bilo napovedano. Izvoljen je bil pravniški odbor, ki je pregledal obtožilni material proti dr. Nikiću. Sklenilo se je, da se vloži proti dr. Nikiću interpelacija, ki jo bodo podpisali vsi poslanci razven ministrov HSS. Nato bo ves material predložen anketnemu odboru. Glede nadaljnjega bivanja dr. Nikića v vladi ni bilo nič sklenjeno. — Dr. Nikić je z ozirom na sklep seje HSK izjavil, da samo čaka na interpelacijo in da vidi, kateri poslanci jo bodo podpisali, potem da bo že ukrenil svoje.

— **Finančni minister dr. Perić** je izjavil, da bo novi proračun na vsak način znalno

manjši od sedanjega. Proračun ne sme biti fiktiven, zato tudi ne sme tako obremeniti gospodarstva, da to ne bi zmoglo davkov. Tudi bo gledal finančni minister na to, da se bodo davki dobro uporabili in za nobene luksuzne stvari. Vlada se bode trudila, da s posojili in koncesijami dvigne gospodarstvo. V kratkem bo imel finančni minister točno sliko o novem proračunu. Računa pa, da se bo njegovo delo trezno presojalo, ker ne more čez noč izvesti popolne reforme. Treba mu dati nekaj časa. Z zadovoljstvom konstatira finančni minister, da je javnost njegovo delo povoljno presojala. Trgovinska bilanca bo aktivna, ker je gospodarsko leto kljub poplavam ugodno.

— **Bolgarske zahteve.** Angleški poslanik je sporočil naši vladi, da zahteva bolgarska vlada povečanje svoje vojske in posojilo za macedonske begunce. Bolgarska meja je dolga 2000 kilometrov in s sedanjo vojsko, ko pride en vojak na 1—2 km, ne more bolgarska vlada preprečiti prehoda komitaskih čet preko meje. Begunsko posojilo pa rabi enako Bolgarska, ker le z njim bi mogla urediti macedonsko priseljanje. Če bi Jugoslavija na to posojilo pristala, potem bi se tudi njej dovolila sokontrola o uporabi posojila. Angleški poslanik je priporočal sprejem bolgarskih zahtev, toda naša vlada, rumunska in grška te zahteve odbijajo. O vsem tem pa se bo sklepalo na zasedanju Zveze narodov.

— **Pogajanja med angleškimi rudarji in lastniki premogokopov** so se razbila. Vesti nekaterih kapitalističnih listov, da so rudarji popolnoma odnehali, so se izkazale kot popolnoma neresnične. Rudarji so se sicer izjavili za otvoritev pogajanj, toda pod pogojem, da ostane osemurnik nedotaknjen, da se sklene za vso državo ena kolektivna pogodba in da se znižajo plače le, če se obenem izvede popolna reorganizacija premogokopov. Lastniki premogokopov so vse te zahteve odklonili in izjavili, da nimajo pogajanja nobenega zmisla, če rudarji vztrajajo pri svojih zahtevah. Pogajanja so bili nato pretrgana. Tako bo Anglija še dalje imela milijonsko izgubo, ker so lastniki premogokopov nepopustljivi.

— **Pred državno konferenco Velike Britanije.** Oktobra meseca se sestane velika državna konferenca Velike Britanije, Južna Afrika, Kanada in Irska zahtevajo večjo svobodo in sicer v tej meri, da bodo skoraj popolnoma neodvisne države. Odnosaji ministrskih predsednikov dominionov do generalnega guvernerja morajo biti ravno isti ko angleškega ministrskega predsednika do kralja. Posebno važno bo tudi vprašanje novih generalnih guvernerjev. Avstralijska pa se tem zahtevam dominionov upira, ker se boji, da bi bila potem ogrožena enotnost britanskega imperija. Ni nevarnosti, da ne bi britanska vlada dala dominionom potrebne koncesije, da bo enotnost države ohranjena.

— **Industrijski problem sovjetske Rusije.** Rikov, Stalin in Kujišev, pravi sedanji gospodarji Rusije, so izdali proglas, v katerem ostro nastopajo proti sovjetskim birokratom in brezvestnim elementom, ki so onemogočili ugoden rezultat štedenja. Diktatorji Rusije pravijo, da je treba dati industriji več kapitala in zato je štedenje potrebno. Ne sme se pa štediti na škodo delavcev in kmetov. — Zanimivo je, da so diktatorji v svojem proglasu sprejeli vse zahteve opozicije in da jih propagirajo celo v ostrejšem tonu in so na ta način vzeli opoziciji vso možnost agitacije. Kljub temu pa so odločno proti opoziciji. Kljub temu pa so odločno proti frakcij in skupin v stranki kot nedopustno.

— **Millerand za decentralizacijo Francije.** »Intransigence« prinaša Millerandovo izjavo o spremembi ustave. Pravi, da je revizija ustave nujna, ker je Pariz preobremenjen. Treba izvesti decentralizacijo uprave in ustvariti lokalne samouprave. Primer Alzacije in Lorene je dokaz, kako treba urediti Francijo. Na podlagi regionalne samouprave se bo problem francoske uprave najboljše rešil. — Morda bo sedaj tudi Beograd spoznal važnost oblastnih samouprav in ne samo posnemal francoske napake, temveč tudi francoske vrline.

LJUBLJANSKI ŠAHOVSKI TURNIR.

Dan hudih borb. Singer zmaga Furlanija!

Glavna pozornost je bila danes obrnjena skupini B, kjer sta se sestala oba glavna favorita dr. Singer in Furlani. Dr. Singer je moral igrati agresivno, ker ima zamj pomen le zmaga nad Furlanijem. Po pravilni otvoritvi je naglo prišlo do končnice, v kateri je Singer elegantno žrtvoval figuro za tri nasprotnikove kmete. Vseled pogreške Furlanija je to velevažna partija, ki bo morda odločila o prvem mestu, izgubil. Tudi Rožič ni hotel zaostati. V krepki, frapantni igri je porazil resigniranega Kulžinskija. Soliden remis sta napravila Dernovšek in Poljakov. Simpatični Vogelink je lepo nadvladal Jonkeja po hudi pozicijski borbi. Vidmar postira vodeče. Didzinski si je izbral staromodno sicilijanko, v kateri pa ga je Vidmar kmalu premagal. — Stanje po 5. kolu Stanje: Furlani, Rožič, dr. Singer 8 in pol, Didzinski, Dernovšek 3, Vogelink, Vidmar 2 in pol, Kulžinski, Poljakov, Dumit 2, Jonke 1 in pol, Marjanović 1.

V skupini A. je najhitrejšje zmagal Agapjev pol Acmimović, Zdenko Rupnik je dobil proti Pireu, kar je iznenadilo, ker je Pire splošno veljal za favorite te skupine. V otvoritvi je briljiral Grenčarski proti Jerošovu, pozneje pa svojih izvršnih šans ni znal izrabiti in je bila partija remis. Kalabar je v krasnem slogu porazil Riesla. Prof. Kozomara je obelol in se je partija morala preložiti na poznejši čas. Partija Tekavčič — Tot je bila v neodločenem štadiju prekinjena.

Stanje po petem kolu: Furlani, Rožič, nik 3, Tot, Jerošov, Grenčarski, Pire 2 in pol, Tekavčič 2 (1), Riesl 2, Mralikar 1 in pol (1), Acmimović, Kozomara 1.

Zavezniška pogodba o rumunski Besarabiji iz leta 1920 izgubi najbrže veljavnost, ker ni bila ratificirana od zadostnega števila vlad.

„Samouprava“ in „Slobodna tribuna“ proti „Pan-evropi“.

I.

Dva politična antipoda v Jugoslaviji sta se našla v čudni soglasnosti in enako neopravičenemu odporu proti veliki ideji — Pan-evrope. Ne čudim se preveč beograjskemu radikalnemu glasilu, da podtika temu gibanju ravno nasprotno težnje kardinalnim točkam njegovega programa (poizkuse Nemcev in Madjarov za obnovev starih mej) in vidi strahove celo v tem, da je med pristaši Pan-evrope tudi bivši avstrijski kancelar Seipel (kar je samo na sebi le pomembno priznanje temu gibanju). — Beograjsko časopisje se odlikuje po številu; več je tam dnevnikov nego v svetovnih mestih. Toda notranja vrednost teh dnevnikov ni na višku, večina se ni čisto nič povzpela nad strankarsko trobilo in nad malopomenben lokalni list za beograjske babje kvante. Zato me ni iznenadilo, da se je „Samouprava“ tako nerodno obregnila ob veliko idejo, ki šteje svoje pristaše med prvimi voditelji svetovne politike.

Ali začudil sem se davidovičevski „Slobodni Tribuni“, katere uredniki in so-trudniki so simpatični politiki, dasi včasih preveč idealni teoretiki, pa v pan-evropskem gibanju stopicajo za „Samoupravo“ in izrekajo sodbe, ki so resnici ravno nasprotno, vrhu tega pomisleke, ki resnih politikov niso dostojni.

V zadnji številki je „Slob. Tribuna“ objavila članek: „Magloviti planovi budućnosti“, ki bi morda bil mogoč v kakem beograjskem listu, ne pa v zagrebškem glasilu demokratske stranke! Da ne bo zablod vsled površnosti in neorientiranosti (ker drugačne motive izključujem), naj sledi nekoliko prijaznih pojasnil.

Niso dostojne resnega lista pripomnje, da ... »i svakako je malum omen, da njen centralni biro ima središče u bečkom Hofburgu, — in dalje: ... »nama su mnogo bliže dvije činjenice: prvo je, da je, središče Pan-evrope u Beču (Hofburg), a druga je, da su za nju osobito (!) oduševljeni Madjari. I tu sretamo sve stara poznata imena Sterengi-a, Hegedjisa, Berzeviczya, Hantosa itd., koji otvoreno kažu (!), da se od Pan-evrope nadaju revizije trianonskog ugovora, oslobodjenje otrgnute braće ...«

Tako pisarenje je točno toliko vredno, kakor n. pr.: »Vsi dopisi in razprave tega A. G. niso nič vredni v prvi vrsti radi tega, ker so pisani na Dunaju ...« Tako besedičenje in enako smo v sedmih letih po osvobojenju često čitali in čuli samo v škodo in sramoto naroda in države. Kedar ni bilo drugačnega razloga za razne pristno balkanske metode, pa smo čuli: »E, pa to je avstrijskanština, bečko je to poreklo, hajde, neću da čujem!« Celo na neki konferenci pravnikov so patentirani državotvorci zavrgli osnutek zakona, ki je bil še poboljššan moderni avstrijski zakon, — in vzeli so za podlogo antikvaričen srbski zakon, ki ni nič

drugega nego slab prevod starega avstrijskega zakona, ki je bil tekom desetletij že trikrat predelan v duhu naprednejše pravne vede in ljudskih potreb.

Dunajski »Hofburg« je skupina ogromnih stavb, kjer je našlo zavetje toliko društev, korporacij itd. vseh možnih narodov, kolikor jih dva Zagreba ne premoreta.

Naravnost hud pa sem na prijatelje okoli »Slob. Tribune«, da so našli od vseh nebrojnih pristašev Pan-evrope po vsem svetu ravno neke Madjarje, ki baje pričakujejo od Pan-evrope revizijo trianonske pogodbe itd. Ako »Slob. Tribuna« vse to tako natančno ve, naj tiste Madjarje kar naznani centrali, in zagotavljam jo, da bodo izključeni, ako so člani, in ako so se prijavili za kongres, — ne bodo pripušteni, ker gojijo naklepe, ki so v diametralnem nasprotju s temeljnimi načeli velikega pan-evropskega gibanja. Sicer res ne vem, odkod je »Slob. Tribuna« pobrala take vesti. Jaz ne najdem nobenega tistih imen med Pan-evropejci. V treh knjigah izjav z vsega sveta teh Madjarjev ni, pač pa so drugi, ki prav pametno pišejo. Predsednik ogerskega odbora je znani politik Georg Lukasz, duša gibanja pa je poslanec Reinprecht. Mjnistrijski predsednik Bethlen je pa te dni pozval Lukasz, naj odloži predsedniško čast, kar je ta tudi storil. Ako pri »Slob. Tribuni« kaj pozitivnega vedo, naj se torej kar oglašé, toda po tistih Madjarjih soditi veliko svetovno gibanje, — ni dostojno resnega lista.

»Samouprava« se je spodtaknila ob Seipla, kar jej daje povod, da straši pred Pan-evropo. V resnici pa je Seipel le najboljše priporočilo za to gibanje. Ne poznam politikov malih držav, ki bi uživali po vsem svetu po zaslugenju tako velik ugled kakor Seipel. Ali niste čitali, kako je bil sprejet v Parizu, Londonu, v Ameriki, in še potem, ko ni bil več kancelar? Škoda, da nima Jugoslavija takega moža! V Avstrijo je prišlo veliko dolar-skih posojil: deželam, mestom, industrijam! Pogoji so jako ugodni! V Jugoslaviji pa si zama prizadevajo mesta, da bi dobila posojila iz Amerike! Toda še vedno velja načelo: V Jugoslavijo ne damo nič! Ni tam nobenega Seipla, ki bi napravil malo redu! Čemu torej pasje lajanje v luno! Izprašujte si raje vest, zakaj ima zunanji svet več zaupanja v Avstrijo nego v Jugoslavijo, zakaj časti bolj Seipla nego kogarkoli jugoslovanskih državljanov!

»Slobodna Tribuna« pa je našla mesto Seipla nekaj neslavnih Madjarjev, s katerimi po svoje straši proti pan-evropskemu gibanju! Neverjetno, da so nakrat drugače pametnim gospodom okoli »Slob. Tribune« merodajni za važno odločitev nekateri Madjarji, ki jih voditelji Pan-evrope nikjer ne navajajo in gotovo jih prav nič ne upoštevajo, — ne vidijo pa med pristaši znamenitih politikov svetov-

ne slave, kakor: Herrick, Briand, Poincaré, Jouvenel, Löncheur, Thomas, Cail-laux, Marx, Simons, Renner, Sforza, Nitti, Scialoja, Skrzynski, Vanderveide, — in med Čehi: Masaryk, Beneš, Brzard, Čapek, Schuster, Derer, Dřina, Heiben, Jirasek, Krejčí, Machar, Winter itd. itd. Ni mogoče, da bi »Slob. Tribuna« ne vedela za ta sloveča imena, ako je iztaknila celo take Madjarje, ki jih drugače nihče ne pozna! In češki odbor za Pan-evropo, ki šteje čez 30 prvih mož (celo hči Masarykova — dr. Alice Masaryk je med njimi), ali tudi zanj »Slob. Tribuna« ne vé? In ako vé, kako je to, da iztika za Madjarji, ki jih nihče ne pozna in gotovo nič ne upoštevajo, da na podlagi ničvrednih domnev odklanja, sumniči jedno veliko idejo: v kateri edino je za Jugoslavijo — spas in rešitev naših manjšinskih vprašanj?!

Problem, še več: konkretna zahteva Pan-evrope je tako velika, tako vitalno važna posebno za male narode, da dajemo samo sami sebi ubožno spričevalo, ako tje v dan bevs-kamo o njej ali celo proti nje, ne da smo se potrudili, poučiti se temeljito o njej ter z vso resnostjo zavzeti do nje dostojno stališče! A. G.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.
petek, 20. avgusta 1926.

Vrednote: Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 193, bl. 194, zaklj. 194. »Sešire«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, den. 103, bl. 104, zaklj. 104. — Blago: Trami merkanilni, od 3-3 do 5-6, od 4-11 m, monte, fco vag. meja, 10 vag., den. 280, bl. 300, zaklj. 280. Hlodi (smreka, jelka), od 25 cm premera napr., I, II, monte, fco vag. nakl. post., 7 vag., den. 200, bl. 205 zaklj., 200. Bukovi plohi parjeni, ostrorobi, paralelni, očeljeni, od 27-60 mm, od 2 m napr., z 15% courcons, od 1 do 1.90 m, prma, den. 1000, bl. 1000, zaklj. 1000; sekunda, fco vagon Sušak pristanišče, 1 vag., den. 820, bl. 820, zaklj. 820.

Zagreb, 20. avgusta. Devize: Newyork ček 56.465—56.765, London 275.175—276.375, Pariz 157—159, Praga 167.43—168.43, Curih 1094.8—1098.8, Dunaj 799.25—803.25, Berlin 1349.25—1353.25, Milan 136.15—137.35.

Curih, 20. avgusta. Beograd 9.12, Newyork 517.625, London 25.125, Pariz 14.60, Praga 15.325, Berlin 123.20, Dunaj 73.10, Milan 16.975, Budapešta 0.007240, Bukarešta 2.42, Sofija 3.73.

× Licenciranje mrjasev v Prekmurju. Letos se je prvič vršilo licenciranje mrjasev v Prekmurju, ki je po ondi veljavnem madžarskem zakonu obligatno. Pripeljalo se je 209 mrjasev, od katerih je bilo 149 sposobnih, a 60 nesposobnih. Lastniki najboljših plemenjakov so dobili državno nagrado. V splošnem se opaža, da svinjereja v Prekmurju še ni na tako visoki stopnji kakor govedoreja. Znatno zaostaja za štajerskim ozemljem mariborske oblasti. Prav dobro so se pa obnesli subvencijski mrjaščeki, katere je veliki župan poslal zadnja leta po znatno znižani ceni. Potrebno je, da se načeto delo nadaljuje in prihodnja leta zopet vrši licenciranje, ki izloča vse slabe moške živali od plemenjenja. Zeleti pa je tudi, da se omogoči nadaljevanje lepo započete dela izboljšanja z nadaljnimi pošilkami subvencije mrjasev, v kar pa zaenkrat žal ni proračunskih sredstev.

× Dobava volnenega blaga za albansko vojsko. V pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je interesentom na vpogled oglaš glede dobave volnenega blaga za albansko vojsko (rok za vložitev ponudb 31. avgust 1926).

To in ono.

NEVIDNI ZRACNI VELIKAN.

Velikanski »nevidni« aeroplan, ki je bil dograjen te dni v ameriški državni tovarni za aeroplanje je pač najstrašnejše uničevalno orožje, kar jih je posedovala kdaj kaka država. Francija ima sicer najmočnejše zračno brodovje na svetu, tudi angleško prekaša ameriško glede števila edinic, toda nobena država ne razpolaga s takim strašnim orožjem kot je novi ameriški »Cyklop«.

Nobena fantastična slika, noben roman ne bi mogel biti tako svariilo pred novo svetovno vojno kot neviden aeroplan Zed. držav. ki je danes še edini svoje vrste, po čigar vzorcu pa bodo zgradili Amerikanci, kol poročajo listi, v kratkem času še več drugih.

»Cyklop« ponesi lahko kolosalno množino 6000 funtov bomb in eksplzivnih snovi nad oblake. Kljub imponujoči kapaciteti pa znaša lastna teža aeroplana samo 16.000 funtov. Aeroplan goni motor 825 PS. Propeler meri 15% čevljev ter se zavrti do 1200 v minuti. Brzina aeroplana znaša 250 do 280 km na uro.

Svojstvo, vsled katerega je aeroplan najstrašnejši morilni stroj je pa njegova nevidnost. S pomočjo bistroumno zamišljene priprave proizvajata namreč aeroplan daleč okrog sebe tako gost oblak dima in pare, da ga ne prodré noben daljnogled, dočim pa je opremljena posadka s posebnimi očali, s pomočjo katerih vidijo vse pod seboj. Vsled tega je vsaka obramba s puškami in topovi proti temu kolosu nemogoča.

Deset takih aeroplanov bi izpremenilo v par urah veliko mesto v kup razvalin.

Se eno novo morilno orožje. Ukrajinski listi vedo poročati o novi iznajdbi profesorja dr. Goldmanna, fizika na univerzi v Kijevu. Znanstvenik je iznašel baje aparat, ki zamore pošiljati na velike distance tako močne zvočne vale, da usmerite v gotovem okolišu nemudoma vsako živo bitje. Sov. vlada je baje že dala izumitelju na razpolago konstrukcijsko novega morilnega orožja potrebno vsoto.

Note, ki se same obračajo. Vsakemu glasbeniku je znano, kako silno neprijetno je, ko mora sredi igranja priljubljenega in glasbeno interesantnega dela računati s tem, da obrača list notne knjige. Neki glasbenik je iznašel način, po katerem se obračajo notne strani s pomočjo pedala, ne da bi bilo treba dvigniti roke od glasovirja ali drugega glasbenega instrumenta. Ko se doigra do konca strani se pritisne na pedal, čegar pero obrne notno stran. Tako je rešil ta glasbenik tudi ta mali, vendar glasbeno važni problem.

Zabe ustavile vlak. Prometni komisar v Moskvi je dobil obvestilo, da so se pojavile na železniški progi Vladislavovka — Sarigal na Krimu žabe v tako ogromni množini, da so zasedle cel kilometer proge. Radi tega se je moral vlak, ki bi moral iti preko te proge, ustaviti in vrniti. Sprito tega dogodka piše neki ruski akademik P. J. Smidt sledeče: »Take pojave pojave sem opazil že ponovno. Vzrok potovanja žab utegne biti izsuševanje kraja, kjer žabe žive. Tako obiščevanje prisi-li žabe, da se selijo v velikih množinah v druge kraje.«

Dvoboj med dvema literatoma v Rimu. Dočim se pri nas vročevrtni literati k večjemu stepejo, klofutačo in obdelujejo drug drugega s pestmi, poročajo rimski listi, da sta se tam te dni italijanska literata Giuseppe Ungaretti in Massimo Bontempelli dvobojevala s sabljami. Dvoboj se je vršil v vili dramturga Luiggia Pirandellia. Vdoli ga je novinar Agésilao Greco. Pri tretjem as-naut-ju je dobil Giuseppe Ungaretti na desni roki malo prakso in dvoboj je bil končan. Rimski listi poročajo, kot običajno, da je potekel dvoboj zelo temperamentno. Nasprot-nika sta se po dvoboju spravila.

Dvonadstropni avtobusi. Iz Londona poročajo da namerava vpeljati neka londonska družba za avtobuse dvonadstropne avtobuse. V svrhu reklame za novi tip avtobusov je bil pred kratkim odposlan tak voz na kontinent. Voz bo obiskal vsa večja mesta kontinenta.

UNDERWOOD

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves, nad 2.000.000 strojev v prometu in rabi.

Zastopnik LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6. — Telefon 980.

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

»Si-li ranjen?« je vprašala Baloo in ga nežno objel. »Ranjen sem, lačen in ne malo opraskan. Ej, ampak grdo so ravnale v vama, brata! Oba krvavita!«

»To ni nič, prav nič, samo da si ti živ, ti moj ponos, moja mala žabica!« je momljala Baloo.

»O tem se pomenimo pozneje,« je dejal Bagheera s hladnim glasom, ki ni bil Mowgliju kar nič všeč. »Ampak tukaj je Kaa, ki sva ji midva dolžna hvalo za zmago, ti pa za življenje. Zahvali jo po naši šegi, Mowgli.«

Mowgli se je okrenil in je zagledal glavo velikega pitona, ki se je zibala čevljev visoko nad njim.

»To toraj je človeček,« je dejala Kaa. »Jako mehka je njegova koža in tudi ni tako nepodoben Bandar-logu. Pazl, človeček, da te v mraku ne zamenjam z opico, posebno kadar si preoblečen obleko.«

»Eno sva krvi, jaz in ti, je odgovoril Mowgli. Nocoj si mi rešila življenje. Moj plen bodi tvoj plen, kadar boš lačna, Kaa.«

»Lepa hvala, mali brat,« je odgovorila Kaa in pomežikala. »Kaj pa zna tak drzen lovec ubiti? Vprašam samo, da mu lahko sledim, kadar se poda prihodni na lov.«

»Ne ubijam ničesar — premajhen sem — pač pa priganjam koze njim, ki jih lahko porabijo. Kadar boš

lačna, le pridi k meni, da se prepričaš, da govorim resnico. V teh — le imam nekaj spretnosti — iztegnil je roke — in če se kaj ujameš v past, morebiti poplačam dolg, ki se mga dolžan tebi, Bagheeri in Balooju tukaj. Dober lov vam vsem, gospodje!«

»Dobro si govoril,« je zarental Baloo, kajti Mowgli je kaj lepo izrekel svojo zhvalo. Piton je narahlo naslonil glavo na Mowglijevo ramo. Vrlo srce in vljuden jezik,« je dejal. »S tem dvojim prideš daleč po džungli, človeček. Sedaj pa s prijatelji hitro na pot. Pojdi in zaspi, zakaj zakaj mesec zahaja, in kar pride sedaj ni dobro, da bi videl.«

Mesec je zahajal za brdi in vrste trepetajočih opic, ki so se stiskale po zidovju in branikih, so bile videti liki razmršene, razcapanne sence živih bitij. Baloo se je podal k kotanji pit, Bagheera pa si je pričel urejevati kožuh, ko se je Kaa splazila na sredo ploščadi in je z glasnim udarcem zaprla željstvi, da so se oči vseh opic obrnile vanjo.

»Mesec zahaja,« je rekla. »Ali je še dovolj svetlo, da vidite?«

Z zidovja se je slišalo kakor ječanje vetra po drevesnih vršičkih. »Vidimo, o, Kaa.«

»Dobro! Sedaj se prične ples — ples Kainega gladu. Sedite pri miru in glejte.«

Okrenila se je dvakrat, trikrat v velikem krogu in zibala glavo sempatja. Nato je jela delati s telesom zanjke, osmice in mehke, počasne trikotnike, ki so se stopili v štrikotnike, peterostrane like in zvite kopice;

plesala je, se zvijala brez prestanka, brez naglice, ne da bi prenehala s tistim, brnečim petjem. Temnilo se je vedno bolj, tako da so njeni zvijajoči se klopčiči izginjili, vendar se je dobro slišalo ropotanje njenih lusk.

Baloo in Bagheera sta stala kakor okamenela, renčala na tihem in dlaka na vratu se jima je ježila; Mowgli pa je ves zavzet debelo gledal.

»Bandar-log,« je naposled izpregovoril Kain glas, »ali morete ganiti z roko ali nogo brez mojega ukaza? Goverite!«

»Brez tvojega ukaza ne moremo ganiti niti z roko niti z nogo, o, Kaa!«

»Pa dobro! Vse en korak bližje k meni!«

Vrste opic so se brez moči zamajale proti njej in tudi Baloo in Bagheera sta naredila z njimi vred trd korak naprej.

»Bližje!« je siknila Kaa in vsi so se zopet pomaknili naprej.

Mowgli je položil Balooju in Bagheeri roko na pleča, da jih spravi odtod in veliki zveri sta se zdrznili, kakor da bi jih bil kdo zbudil iz sanj.

»Drži mi roko na plečih,« je šepnil Bagheera. »Drži jo tam, sicer moram nazaj — moram nazaj h Kaa!«

»Saj je samo stara Kaa, ki dela kroge po prahu,« je dejal Mowgli; »pojdimol! In vsi trije so se izmuzali skozi vrzel v zidovju v džunglo.

(Dalje prih.)

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

za dom, obrt in industrijo. Pouk brez-
plačen, ugodni plačilni pogoji - Tudi
na obroke. - Večletna garancija.

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Josip Petelinc, Ljubljana

Mag. št. 21424/26

RAZPIS.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI razpisuje
**dobavo železnine in
ključavničarskih del**

pri zgradbi mestne stanovanjske hiše na Ahacjevi cesti
v Ljubljani.

Vse tozadevne podatke daje mestni gradbeni urad,
Lingarjeva ulica št. 1/III, med uradnimi urami od 21. avgusta
1926 dalje.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 18. avgusta 1926.

Srajce, promenadne, bele in barvaste,
ovratnike vseh vrst in
fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v
raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne
- - potrebščine, svilene trakove, čipke in vezenino. - -
Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

• blizu Prešernovega spomenika ob vodi •

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 332.

TELEFON ŠTEV. 332

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela.

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši na-
mizni kis iz vinskega kisa.

➔ ZAHTEVAJTE PONUDBO! ➔

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Uprava „Narodnega Dnevnika“
prodaja

makulturni papir
kg Din 4.50.

ZLATO

vsebuje v Vaši roki se
nahajajoče

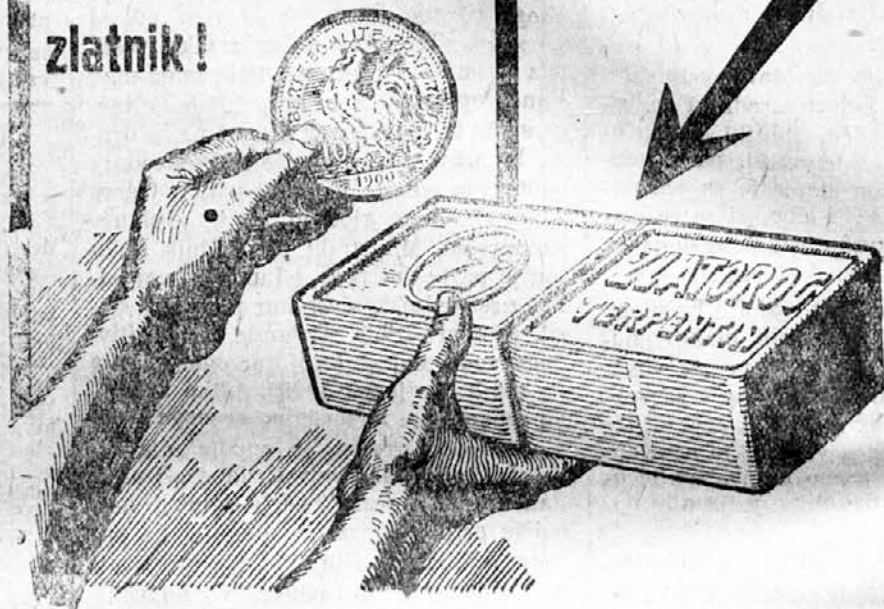
**ZLATOROG-terpentinovo
milo!**

V vsaki tisoči komad se vpreša
en zlatnik po 10 frankov.
Poskusite, kupite komad prist-
nega ZLATOROG-terpentinovega
mila in prepričajte se o njegovi
neprekosljivi kakovosti!

Mogoče, da najdete pri pranju
tudi Vi

zlatnik!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Dla 1.—.

Stekleno

strešno opeko imajo stal-
no v zalogi Združene ope-
karne d. d. v Ljubljani.

KOKS - ČEBIN

Volfova 1/II. - Telef. 56.

Na dobro

domačo hrano se sprej-
mejo abonenti. Stari trg
št. 84/II., levo vrata št. I.

MODROCE

iz najboljšega domačega
in češkega platna, postelje-
ne mreže, zložljive poste-
lje, otomane, dekoracijske
patent divane in tapetni-
ške izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN,
tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7.
Krasne dekoracijske

patent-divane

v plišu
vam nudi izredno poceni

Rudolf Sever,
Ljubljana, Gosposvetska 6.

Vabim na ogled!

Koncert

se vrši vsaki dan
od 20—24. ure v
restavraciji pod
„SKALCO“
Mestni trg št. 11.

Potnike

dobro vpeljane sprejme
vinska trgovina. Ponudbe
in zahteve naj se pošlje
na oglasni zavod Kopitar,
Ljubljana, Copova 21/III.
pod „vinska trgovina“.

Iščem

malo, mirno sobico, tudi
na periferiji mesta. Pro-
sim naslove na upravni-
štvo „Nar. Dnevnika“.

Stenografinja

vešča perfektne sloven-
ske in nemške stenogra-
fije išče službe. Gre tudi
eden do dva meseca brez-
plačno. Ponudbe prosi na
upravo lista pod: „Mar-

Lipski velesejem

največji velesejem sveta:

11.000 razstavljalcev iz 21 dežel
160.000 kupcev iz 44 dežel

Jesen 1926:

29. avgusta do 4. septembra

Tudi za Vas je obisk velikega pomena!

Podrobna poizvedba daje:

Častno zastopstvo
Stegu in drugi
Ljubljana
Gledališka ul. 8.

iv. Brunčič & Fr. Rebernik

pleskarja in ličarja

Ljubljana, Karel Kotnikova ul. 3

Se priporočata za vsa v to stroko spa-
dajoča dela.

Delo solidno!

Cene zmerne!

Oglašujte v „Narod. Dnevniku“!

== LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA ==

Centrala:

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Met-
kovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica,
Trst. AGENCIJA: Logatec.

Delniška glavica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse bančne posle.